

LAKIALOITE 13/2005 vp

Laki lastensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnalle

Aloitteessa esitetään lastensuojelulakia (683/1983) muutettavaksi lasten sijaishuoltoa järjestettäessä siten, että ennen lapsen sijoittamista kodin ulkopuolelle on aina selvitettävä sukulaisten ja muiden lapselle läheisten ihmisten mahdollisuudet osallistua lapsen tukemiseen, ottaa lapsi luokseen asumaan taikka perhehoitoon.

Suomalaisessa lastensuojelussa on osittain muodostunut käytäntö, jossa lasten sijoituksessa kodin ulkopuolelle lähtökohtana on sijoitus vieraaseen perheeseen. Nykyisin vähemmän kuin joka kymmenes lasten sijoituksista kodin ulkopuolelle tehdään sukulaisperheisiin. Stake-sin selvityksen mukaan on jopa olemassa kuntia, joissa on tehty päätös, että sukulaisille ei lähtökohtaisesti huostaanottotapauksissa lapsia anneta. Pyrkimys kaiken hoidotyön virallistamiseen ja ammatillistamiseen on muodostumassa liian vahvaksi laintasoisen ohjauksen puuttessa.

Sijoituspäätöksen perustana on aina oltava lapsen etu. Asia ei saa olla kiinni siitä, missä kunnassa lapsi asuu, tai jonkun viranomaisen hallittomuudesta toimia totutusta poikkeavalla tavalla. Nykyinen lainsäädäntö ei turvaa lapsen etua riittävästi. Tämän vuoksi hallituksen pikaisesti valmisteltava muutos lastensuojelulakiin.

Sukulaissijoitukset on viranomaisten taholta monesti koettu ongelmaksi, koska lapsen lähipiiri tarvitsee sijoitustapauksissa aivan erilaista tukea ja ohjausta kuin ulkopuoliset tukiperheet. Lapsen huostaanoton aiheuttanut tilanne — esimerkiksi äidin tai isän kuolema, vakava mielen-terveyden häiriö tai päihdeongelma — voi olla hyvin vaikea asia myös sukulaiselle, joka ottaa lapsen huoltoonsa. Lapsen edun arviointi on myös monessa tapauksessa ristiriitaisten tietojen vuoksi vaikeaa. Tämä ei kuitenkaan saa olla esteenä sukulaissijoituksille.

Ruotsissa keskustelu sukulaisperheiden asemasta lasten sijoituksissa kodin ulkopuolelle virisi 1990-luvun puolivälissä. Ruotsissa onkin ollut vuodesta 1999 asti voimassa säädös, joka velvoittaa viranomaiset selvittämään aina ensin sukulaissijoituksen mahdollisuudet, ennen kuin lapsi sijoitetaan kodin ulkopuolelle. Suomeen tarvitaan vastaava säädös. Kirjavat viranomaiskäytännöt tai osaamisen puute eivät saa olla esteenä sukulaissijoituksille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

lastensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 5 päivänä elokuuta 1983 annettuun lastensuojelulakiin (683/1983) uusi 16 a § seuraavas-
ti:

16 a §

Sukulaissijoituksen ensisijaisuudesta

Lapsen sijaishuoltoa järjestettäessä on aina
ensin selvitettävä sukulaisten ja muiden lapselle
läheisten ihmisten mahdollisuudet osallistua

lapsen tukemiseen, ottaa lapsi luokseen asu-
maan taikka perhehoitoon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20_____ .

Helsingissä 23 päivänä helmikuuta 2005

Sari Sarkomaa /kok
Heikki A. Ollila /kok
Ben Zyskowiec /kok
Maija Perho /kok
Jyri Häkämies /kok
Jari Koskinen /kok
Suvi Lindén /kok
Tuija Nurmi /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Raija Vahasalo /kok
Kimmo Sasi /kok
Paula Risikko /kok
Pehr Löfv /r
Juhani Sjöblom /kok
Martin Saarikangas /kok
Ahti Vielma /kok
Arto Satonen /kok
Pertti Hemmilä /kok
Reijo Paajanen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Jere Lahti /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok
Kaarina Dromberg /kok
Leena Harkimo /kok
Timo Seppälä /kok

Hanna-Leena Hemming /kok
Ulla Anttila /vihr
Kari Kärkkäinen /kd
Minna Sirnö /vas
Merikukka Forsius-Harkimo /vihr
Anne Holmlund /kok
Leena Rauhala /kd
Marjukka Karttunen /kok
Päivi Räsänen /kd
Esko Kurvinen /kok
Petri Salo /kok
Lyly Rajala /kok
Rakel Hiltunen /sd
Jari Vilén /kok
Juha Rehula /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Miapetra Kumpula /sd
Pekka Vilkuna /kesk
Riikka Moilanen-Savolainen /kesk
Olli Nepponen /kok
Inkeri Kerola /kesk
Jyrki Katainen /kok
Kalevi Lamminen /kok
Marja Tiura /kok
Tuija Brax /vihr